

Doživljaj matematike

KNJIGA: Doživljaj matematike (*The Mathematical Experience*)

AUTORI: P.J. Davis, R.Hersh, E.A. Marchisotto

IZDAVAČ: Golden marketing • Tehnička knjiga, Zagreb, 2004.

Možda ste jedan od onih čudnovatih profesora ili studenata matematike u košuljici i puloveru i svi vas ostali smatraju neobičnom i zamišljenom individuumom u društvu, a možda ste osoba koja beskrajno prezire matematiku kao nužno zlo kojim vas muče u školi. Možda ste netko drugi, s određenim stavom ili bez stava o matematici, netko s više sličnosti sa smušenim profesorom ili prezirateljem brojki, ali ovo je nesumnjivo još uvijek knjiga za vas.

"Doživljaj matematike" djelo je uvaženih američkih matematičara P. J. Davisa, R. Herscha i E.A. Marchisotto čiji zadatak nije bio napisati još jednu matematičku knjigu, već knjigu o matematici, kako to sami naglašavaju. Napisana je jer je autor Davis postao profesorom kolegija „*Osnove matematike*“, većinom za studente nastavnog smjera. Djelo počinje rečenicom: „*Sve do prije otprilike pet godina bio sam normalni matematičar. Nisam radio riskantne i krivovjerne stvari kao što je pisanje ovakve knjige.*“ Njegov glavni poticaj za pisanje bilo je suočavanje vječne otvorenosti nekih filozofskih pitanja i želje da kao matematičar odgovori na svako postavljeno pitanje. „*Što je broj? Što je dokaz? Što je skup? . . . O takvim neodređenim i filozofskim pitanjima uvijek će biti razlike u mišljenjima. Ali smetalo me što sâm nisam znao što mislim . . . Ova je knjiga dio rezultata godina provedenih u razmišljanju, slušanju i raspravljanju.*“ P. J. Davis nije postao *nenormalnim* matematičarem. Danas zaključuje da je bogatiji za iskustvo kakav je svijet *čudnovatih* matematičara i kako taj svijet doživljavaju oni unutar, a kako izvan njega. Bez obzira gdje se vi nalazite i gdje se želite naći, ovo je knjiga koja će vam pomoći da nađete inspiraciju i *zaronite* u ocean matematike još malo dublje. Gotovo je nevjerojatno da se pojavila knjiga koja je razumljiva matematički manje obrazovanom čitatelju, a zanimljiva pravom matematičaru koji čitavog života pokušava proniknuti u duboke tajne i ljepote matematike. Mnogi je opisuju kao humanistički ili filozofski opis matematike pa kao takva laiku približava ljepotu matematičke ideje kroz anegdote iz povijesti, a humanistu kako ta ideja utječe na sve nas. Matematičaru, pak, na dovoljno izazovnoj i stručnoj razini donosi novosti iz svijeta matematike za koje možda nije čuo jer ne pripadaju užem području njegova rada. Ovo nikako nije knjiga s mnogo formula ili dokaza te će svatko, tko zaviri u poglavlja ovog originalnog teksta, vidjeti da nije pisana za znanstvenika, već za ljude koji vole matematiku ili koji joj žele dati šansu da ih zainteresira nakon čitanja. Možda je tome tako zato što je **"Doživljaj matematike"** zbirka poglavlja koja obrađuju razne teme i koja se mogu čitati bilo kojim redom. Drugim riječima, odlična prilika da se na jednom mjestu upoznaju ideje genija matematičke povijesti od Talesa preko Eulera i Gaussa do simpatičnog Ramanujana i konačno do matematičara 21. st., te da se vidi da je matematika itekako živa i da ima još mnogo toga lijepog i neotkrivenog u dubinama ovog oceana. Original je napisan 1981. godine, a ovo je prijevod proširenog izdanje iz pera Zdenke i Šime Ungara. Djelo je prošireno dodatnim zadacima i problemima za čitatelje. No, nisu to teški zadaci iz matematičkih zbirki, već pitanja koja mogu poslužiti kao poticaj za filozofska razmišljanja ili kao pomoć u nastavi uz tek nekoliko zadataka vezanih uz opisane probleme. Iz svijeta laika dolazi duhovit primjer kako razmišlja „*idealni matematičar*“, a iz svijeta matematičkih ideja primjeri pristupa, metoda i aktualnih problema – gdje je mjesto računalu u matematici, problemu o četiri boje, razlike između formalista, konstruktivista i platonista, što je nestandardna analiza, necantorovska teorija skupova, te rasprave o klasifikaciji konačnih prostih grupa, Riemannovoj hipotezi, Hilbertovim problemima i tako dalje, i tako dalje. . .

Nadam se da ćete naći nešto što će razigrati vašu maštu i matematičku radoznalost, te se odvažiti i otkriti koji je vaš doživljaj matematike.

Matija Bašić